

ಹಕ್ಕುಗಾರ್ತಿಯಾಗಿ ಓಡಾಡಿಕೊಂಡಿರಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಹೆಣ್ಣೊಬ್ಬಳ ಅಭಾವವಿದ್ದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಬಳಗಳ ಹಾದ, ಕಾಲ್ಗೆಜ್ಜೆಯ ಕಿಂಕಣಿ ಅನುರಣಿಸಿದವು. ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ ನೆರವೇರಿಸಿದನೆಂಬ ಸಂತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಚಿದಾನಂದ ನಿರಾಳನಾದ. ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಾಕರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಚಿನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂತು. ಅದೇನು ಮಹಾ ಸಂಪತ್ತಲ್ಲ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಆ ಸಂಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ, ಹೆಂಡತಿಗೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದು. ನಾಲ್ಕು ಬಳಿ, ಎರಡೆಳೆಯ ಕರಿಮಣಿ ಸರ, ಒಂದು ನೆಕ್ಲೇಸ್, ಕಿವಿಯೋಲೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ. ಭಾವನಿಗೆ ತಾನೇ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನಾದರೂ ಅವಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಿದ್ದ ಅನಿಸದ ಇರಲಿಲ್ಲ ಚಿದಾನಂದನಿಗೆ. ಉಟ್ಟು, ತೊಟ್ಟು ನಲಿಯುವ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸೊಸೆ ಆ ಸಂಭ್ರಮವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲಿ ಎಂದು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸೊಸೆಗೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಚಿದಾನಂದ. ಗಂಡಹೆಂಡಿರು ಅನ್ನೋನ್ನವಾಗಿ ಸಂಸಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ನೋಡುವುದೇ ಅವನಿಗೊಂದು ಆನಂದ. ತಿಂಗಳ ಖರ್ಚಿಗೆ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಸೊಸೆಯ ಕೈಗೆ ಹಣ ತಂದುಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಚಿದಾನಂದ.

‘ನಿನ್ನ ದುಡ್ಡನ್ನ ಹಾಗೇ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟೊಂಡಿರು. ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಅಮೌಂಟ್ ಆದ ಮೇಲೆ ಫಿಕ್ಷೆಡ್ ಮಾಡಿದ್ರಾಯ್ತು’ ಎನ್ನುವ ಅಪ್ಪನ ಹಿತೋಪದೇಶ ಭಾರ್ಗವನಿಗೆ, ಶೀಲನಿಗೆ ಹಿತ.

‘ಬೇಕಿದ್ದೆ ಚಿನ್ನ ಕೊಂಡು ಇಟ್ಟೋಬಹುದು, ಅಲ್ಲಾ ಮಾವ? ಯಾವತ್ತಿದ್ದೂ ಅದಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತೆ’ ಸಲಹೆ ಕೇಳಿದ್ದಳು ಸೊಸೆ.

‘ತಪ್ಪೇನಲ್ಲ, ಆದ್ರೆ ಚಿನ್ನ ಮಾರ್ಬೇಕು ಅಂದ್ರೆ ಯಾರಿಗೂ ಮನಸ್ಸು ಒಪ್ಪಲ್ಲ. ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ಚಿನ್ನ ಮಾರೋದು ಅನ್ನೋದು ಬರೀ ಹೇಳಿಕೆ ಅಷ್ಟೇ. ತೀರಾ ತಲೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡ್ತಾರೆ...’ ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹೇಳಿದ್ದ ಚಿದಾನಂದ. ಮಗ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಸಂಸಾರಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಹಣಕಾಸಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಅವನೇ ಮಾಡಬೇಕೇ ವಿನಃ ತಾನು ಅದರಲ್ಲಿ ಮೂಗು ತೂರಿಸಬಾರದು ಎನ್ನುವುದು ಅವನ ಆಂತರ್ಯ.

‘ಹಾಗಿದ್ದೆ ನನಗೊಂದು ಅಕೌಂಟ್ ಓಪನ್ ಮಾಡಿಸ್ಕೊಟ್ಟಿಡಿ ಮಾವ. ಬ್ಯಾಂಕ್ ವ್ಯವಹಾರ ಏನಂದ್ರೆ ಏನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ನಂಗೆ...’

ಸೊಸೆಯ ಮನವಿಯನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಚಿದಾನಂದ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಭಾಮನ ನಿಷ್ಕಾಮಣದಿಂದ ಶೂನ್ಯವಾಗಿದ್ದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಶೀಲಾ ತುಂಬಿಕೊಟ್ಟಳು. ಮಾವನನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತಾ, ಆದರಿಸುತ್ತಾ, ಅವರ ಮಾತಿಗೆ ಬೆಲೆ ಕೊಡುತ್ತಾ ಚಿದಾನಂದನನ್ನು ಸುಖವಾಗಿರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದಳು.

ಚಿದಾನಂದ ನಿವೃತ್ತನಾಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಆ ಮನೆಗೆ ಮೊಮ್ಮಗ ಬಂದಿದ್ದ. ‘ಕಾಲ ಕಳೆಯೋದು ಹೇಗೆ ಅನ್ನೋ ಚಿಂತೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು ಆಡಿಸ್ಕೊಂಡು ಹಾಯಾಗಿದ್ದಿ’ ಬೀಳ್ಕೊಡುಗೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳಾಗಿದ್ದವರ ಶುಭಹಾರೈಕೆ.

‘ಅಷ್ಟೇ, ಅಷ್ಟೇ. ಇನ್ನೇನಿರುತ್ತೆ?’ ಚಿದಾನಂದ

ಕಳೆದ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ

ಅಕ್ಕನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ವೆಂಕಟೇಶನ ಸಂಕಟ ಭಾಮಳನ್ನು ಕಲಕಿತು. ಸಹವಾರಿಯೊಂದಿಗಿನ ಸಖ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಕಂಪವೂ ಸೇರಿಕೊಂಡು, ಇಬ್ಬರೂ ಮತ್ತಷ್ಟು ಹತ್ತಿರವಾದರು. ಕಾಲೇಜು ಮುಗಿಯುತ್ತಾ ಬಂದಂತೆ ಇಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ನಾಳೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದರು. ಭಾಮ ತನ್ನ ಪ್ರೇಮದ ವಿಷಯವನ್ನು ಅಪ್ಪನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದಳು. ಅವನು ಕೆಂಡಾಮಂಡಲವಾದ. ಬೇರೆ ಜಾತಿಯವನನ್ನು, ಅದರಲ್ಲೂ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಅತಂತ್ರನಾದ ಹುಡುಗನನ್ನು ಅಳಿಯನನ್ನಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದ. ಬೇರೆ ದಾರಿಯಿಲ್ಲದ ಭಾಮ ಮನೆಯಿಂದ ನಿರ್ಗಮಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ವೆಂಕಟೇಶನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರತಿರೋಧ ಎದುರಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರೂ ಮದುವೆಯಾದರು. ಮಗಳು ಮನೆ ಬಿಟ್ಟುಹೋದುದು ಚಿದಾನಂದನಿಗೆ ಸಂಕಟ ಉಂಟುಮಾಡಿದರೂ, ಅವನೊಳಗಿನ ಪುರುಷಜ್ಞೆ ಬದಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ‘ಅಕ್ಕ ಬೇಕು’ ಎನ್ನುವ ಭಾಗವನ ಕಣ್ಣೀರಿಗೂ ಅವನು ಮಣಿಯಲಿಲ್ಲ. ಮಗಳು ಆತುರದಲ್ಲಿ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದರೆ ತಾನು ಬದಲಾಗುತ್ತಿದ್ದನೇನೋ ಎಂದು ತನ್ನನ್ನು ಸಮಾಧಾನಿಸಿಕೊಂಡ.

ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದ. ತನ್ನ ಮಗಳಿಗೂ ಮಕ್ಕಳಾಗಿರಬಹುದಲ್ಲವೇ ಎನ್ನುವ ಯೋಚನೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸುಳಿದುಹೋಗಿತ್ತು. ಮತ್ತದೇ ಎದೆಗುಂದಿ. ಬದುಕಿದ್ದಾಳೋ, ಇಲ್ಲವೋ? ಬದುಕಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಇಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಮುಖ ತೋರಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೇ? ಎಲ್ಲಾ ಅಪ್ಪಂದಿರೂ ಹೇಳುವಂತೆ ಎರಡು ಬುದ್ಧಿಮಾತು ಹೇಳಿದ್ದು ಇಷ್ಟೊಂದು ಕಠಿಣವಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಭಾಮನ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಅರಿತಿದ್ದವನಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗಳು ಹಾಗೆಲ್ಲಾ ಹಟ ಸಾಧಿಸುವವಳಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆ. ಮತ್ತೆ? ಮತ್ತೆ? ಉತ್ತರ ಗೊತ್ತಾಗದ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಶೇಷ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಶೀಲಾ ಮಗನನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಜ್ಜನ ಸುಪರ್ದಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಅವನ ಬಾಲಲೀಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾ ತಾನೂ ಮಗುವಾಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಚಿದಾನಂದ. ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ತನ್ನ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವ ಬೇರೆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅವನು ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಿತ್ತು. ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ ಚಿದಾನಂದ. ಜೀವಮಾನಪೂರ್ತಿ ಬರೀ ದುಡಿಯುವುದೇ ಆದರೆ ಸುಖವಾಗಿ ಕಾಲು ಚಾಚಿ ಕೂತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಯಾವಾಗ? ಈಗಾಗಲೇ ಕಾಯಿಲೆ ಬೆನ್ನುಬಿದ್ದಿದೆ. ಸಾಕು ಇಷ್ಟು ವರ್ಷ ನೋಗ ಹೊತ್ತಿದ್ದು ಎಂದು ಅವನು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ್ದ. ಶುಗರ್ ಶುರುವಾಗಿತ್ತು ಚಿದಾನಂದನಿಗೆ. ಬಿ.ಪಿ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಶೀಲಾ ಅದಷ್ಟು ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾವನನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು ಅಂದರೆ ಸುನಂದೆ ಬದುಕಿದ್ದರೂ, ಭಾಮ ತನ್ನ ಜೊತೆಗಿದ್ದರೂ ತನ್ನನ್ನು ಇಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಅನಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಚಿದಾನಂದನಿಗೋಸ್ಕರ ಅಡುಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಹಿ, ಉಪ್ಪುಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಕಮ್ಮಿಯಾಗಿತ್ತು. ‘ಮಾವನ ಎದುರು ಯಾರೂ ಸ್ವೀಟ್ ತಿನ್ನಬಾರದು. ನಾವು

ತಿಂತಿದ್ದೆ ಅವರಿಗೂ ಆಸೆ ಆಗುತ್ತೆ’ ಎನ್ನುವಷ್ಟು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟು. ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಊಟ, ತಿಂಡಿ. ಮನೆಗೆಲಸಕ್ಕೆ ಈಗ ಸರೋಜ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

‘ಮೂರು ಹೊತ್ತೂ ಮನೇಲಿರ್ತೀನಿ. ನಂಗೆ ಮತ್ತೇನು ಕೆಲಸ? ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ನಂಗೆ ಅಭ್ಯಾಸ ಉಂಟು ಮಾವ. ಸರೋಜನ್ನ ಬೇಡ ಅಂತೀನಿ’ ಎನ್ನುವ ಸೊಸೆಯ ಮಾತು ಚಿದಾನಂದನಿಗೆ ಪಥ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

‘ವರ್ಷಾನುಗಟ್ಟಿಯಿಂದ ಬರ್ಬರಾಳೆ ಕಣೇ. ಸುಕಾಸಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಬಿಡಿಸೋದು ಸರಿ ಅಲ್ಲ. ಎಷ್ಟು ಮಹಾ ದುಡ್ಡು ಕೊಡ್ತೀವಿ...’ ಅಂದಿದ್ದ.

‘ಅದೇ ದುಡ್ಡನ್ನ ನಂಗೆ ಕೊಡಿ ಮಾವ. ಸುಮ್ಮ ಕೂತ್ಕೊಂಡು ಮೈ ಬೆಳೆಸ್ಕೊಳ್ಳೋದಕ್ಕಿಂತ ಕೆಲಸ ಮಾಡ್ತಿದ್ದೆ ಚುರುಕಾಗಿರ್ತೀನಿ’.

‘ಮನೆ ಖರ್ಚಿಗೆ ನಂಗೆ ಜಾಸ್ತಿ ದುಡ್ಡು ಬೇಕಾ? ಅದನ್ನ ನಾನು ಕೊಡ್ತೀನಿ. ಬಡವರ ಹೊಟ್ಟೆ ಮೇಲೆ ಹೊಡೀಬಾರದು’.

‘ಒಳ್ಳೇ ಮಾವ ನೀವು. ಬಡವರು ಯಾವಾಗ್ಲೂ ಬಡವರಾಗೇ ಇರ್ತಾರೆ ಅಂದ್ಕೊಂಡಿದೀರಾ ಮಾವ? ಅವಳ ಮಗ ಡ್ರಿಗ್ ಮಾಡ್ಕೊಂಡು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರೋದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲಾ ನಿಮಗೆ?’

ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೇ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಎಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಿತ್ತು ಚಿದಾನಂದನಿಗೆ. ಅವರಿವರ ಮನೇಲಿ ಮುಸುರೆ ತಿಕ್ಕಿದ್ದು ಸಾಕು. ನೀನಿನ್ನು ಮನೇಲಿರು ಎಂದು ಮಗ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಚಿದಾನಂದನ ಕಿವಿಗೆ ಸರೋಜ ಯಾವತ್ತೋ ತಲುಪಿಸಿದ್ದಳು.

‘ಹಾಗಿದ್ದೆ ನೀನಿನ್ನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರಲಾ?’ ಚಿದಾನಂದ ಭಾರವಾದ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ್ದ. ‘ಇದಲ್ಲಾ ನಡೆದಿದ್ದು ಭಾರ್ಗವನ ಮದುವೆಗೆ ಮುಂಚೆ’.

‘ಅವನು ಹೇಳಿದ್ದು ಕೇಳೊಂಡು ನಾನು ಕೆಲಸ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾ? ನಾಳೆ ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಬಂದು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದ್ದೆ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗ್ಲಿ?’